

บทที่ 5

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูล ตารางข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในภาคสนาม โดยลำดับดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลังของกลุ่มประชากรตัวอย่าง อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ของประชาชน
2. ทักษะจิตของประชาชนต่อบัณฑิตที่มีผลต่อโอกาสในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
3. ทักษะจิตของประชาชนต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
4. การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ในลักษณะเชิงพรรณนาคูณลักษณะ ทั้งนี้การนำเสนอตารางวิเคราะห์จะมีลักษณะนำเสนอแบบภาพรวมแต่แยกกลุ่มประชากรตัวอย่าง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนและง่ายต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงประยุกต์กับการปฏิบัติ

จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านหลักของแต่ละตำบล ๗ ละ 2 หมู่บ้าน ๗ ละ 20 ราย จำนวน 4 ตำบล รวมประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 160 ราย
ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 ภูมิหลังของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

5.1.1 เพศ

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือ มีจำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.50 และเพศหญิง จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของเพศ

เพศ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
หญิง	148	92.50
ชาย	12	7.50
รวม	160	100

จากตารางที่ 1 เพศ พบว่าเนื่องจากผู้ศึกษาใช้ประชากรตัวอย่างจากหัวหน้าครัวเรือน ดังนั้น ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่จึงเป็นเพศชาย (92.50%) และเป็นเพศหญิงเพียง 7.50%

5.1.2 อายุ

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี คือมีจำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.37 รองลงมาคือช่วงอายุ 36 – 50 ปี มีจำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.75 และช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปมีจำนวน 19 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
20-35	103	64.37
36-50	38	23.75
51 ปีขึ้นไป	19	11.88
รวม	160	100

จากตารางที่ 2 อายุ เนื่องจากผู้ศึกษาใช้ประชากรตัวอย่างจากหัวหน้าครัวเรือน ประกอบกับประชากรตัวอย่างเป็นกลุ่มชาวเขา ดังนั้น จึงพบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20-35 ปี (64.37%) ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงอายุที่ชาวเขานิยมที่จะสมรสและแยกครอบครัวออกจากครอบครัวเดิม จึงดำรงสถานะหัวหน้าครัวเรือนด้วย รองลงมาคือช่วงอายุ 36-50 ปี (23.75%) ซึ่งเป็นวัยกลางคนที่ส่วนหนึ่งอาศัยอยู่กับครอบครัวของบุตรหลานอีกส่วนหนึ่งยังดำรงสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือนเหมือนเดิมหลังจากที่บุตรหลานได้แยกครอบครัวออกไป และช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป (11.88%) พบว่าช่วงอายุนี้จะมีสถานะหัวหน้าครัวเรือนน้อยมากเนื่องจากส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัวของบุตรหลานทั้งสิ้น จึงนับว่าประชากรในช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี จะเป็นช่วงวัยที่กำลังทำงานและมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการฯ มากที่สุด

5.1.3 สถานภาพสมรส

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คือ สมรสแล้วมีจำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.50 และสถานภาพหม้าย จำนวน 12 รายคิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สมรส	148	92.50
หม้าย	12	7.50
รวม	160	100

จากตารางที่ 3 สถานภาพสมรส พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้ว (92.50%) และมีสถานภาพหม้ายจำนวน 7.50% ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า จำนวนผู้ที่มีสถานภาพหม้ายล้วนเป็นหญิงที่ดำรงสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือนด้วยทั้งสิ้น

5.1.4 ระดับการศึกษา

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับประถมศึกษาคือมีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.37 รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.37 และที่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.26 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	87	54.37
มัธยมศึกษา	10	6.26
ไม่ได้เรียนหนังสือ	63	39.37
รวม	160	100

จากตารางที่ 4 ระดับการศึกษา พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับประถมศึกษา (54.37%) ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่มีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนถึงระดับประถมศึกษาเท่านั้นและชาวเขาไม่นิยมการเรียนต่อ รองลงมาคือกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (39.37%) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีอายุในช่วงวัยเรียนยังไม่มีโรงเรียนเปิดสอนในพื้นที่และโดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัวที่เป็นหญิงล้วนไม่ได้เรียนหนังสือทั้งสิ้น และกลุ่มประชากรที่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษา มีเพียง 6.26% ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นบุคคลที่มีภูมิหลังมาจากครอบครัวที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มมิชชันนารีหรือบาทหลวงที่สอนศาสนาคริสต์โดยได้รับทุนเรียนต่อจากบุคคลที่กล่าวมาแล้วทั้งสิ้น

5.1.5 อาชีพ

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คือมีจำนวน 97 ราย คิดเป็น 60.62 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างมีจำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอาชีพค้าขายมีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรรม	97	60.62
ค้าขาย	23	14.38
รับจ้าง	40	25.00
รวม	160	100

จากตารางที่ 5 อาชีพ เนื่องจากประชากรตัวอย่างล้วนเป็นชาวเขา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีอาชีพเกษตรกรรม (60.62%) ซึ่งรวมถึงการเก็บของป่าขาย การเผาถ่าน ซึ่งเป็นอาชีพประกอบ รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง (25.00%) พบว่าเป็นกลุ่มที่เป็นครอบครัวที่มีพื้นที่เกษตรกรรมน้อยและส่วนใหญ่เป็นงานรับจ้างในพื้นที่เกษตรกรรมของชาวไทยพื้นเมืองและรับจ้างในเมืองแรลิกไนท์ และอาชีพค้าขาย (14.38%) อันเป็นการค้าขายพืชผลการเกษตรและเปิดร้านค้าของชำ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษาล้วนมีอาชีพค้าขายทั้งสิ้น

5.1.6 ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการฯ

ประชากรตัวอย่างทั้งหมดคือจำนวน 160 ราย ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 6 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการฯ

ความรู้เกี่ยวกับ		
ความเป็นมาของ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โครงการฯ		
ทราบ	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการฯ พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100%) มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ โดยสามารถ

เรียกชื่อ "โครงการไอแพ็ค" ได้ถูกต้องและเข้าใจว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการช่วยเหลือจากต่างประเทศ เนื่องจากก่อนเริ่มโครงการมีคณะสำรวจจากหน่วยงาน UNEDAC ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเข้าไปสำรวจพื้นที่โครงการฯ ก่อนแล้ว

5.1.7 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 7 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนของความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ความรู้เกี่ยวกับ การจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทราบ	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 7 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100%) มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการ และเข้าใจว่าในแต่ละปีโครงการฯ จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการของโครงการฯ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาตำบล

5.1.8 แหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบเรื่องราวที่เกี่ยวกับโครงการฯ จากการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านบอกกล่าว ซึ่งมีจำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.87 และทราบจากการประชุมของ เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของแหล่งที่มาของข้อมูล เกี่ยวกับโครงการฯ ของประชาชน

แหล่งที่มาของ ความรู้เกี่ยวกับ โครงการฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การประชุมของเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านบอกกล่าว	45 115	28.13 71.87
รวม	160	100

จากตารางที่ 8 แหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (71.87%) ได้รับความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการฯ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีจากการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านบอกกล่าวในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านหรือในการประชุมหมู่บ้านในโอกาสต่างๆ และอีกส่วนหนึ่ง (28.13%) ได้รับทราบจากการประชุมชี้แจงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ โดยตรง โดยเป็นที่น่าสนใจพบว่าประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบข้อมูลจากเอกสารโครงการฯ อาจจะมีสาเหตุมาจากระดับการศึกษาของประชากร ซึ่งอยู่ในระดับต่ำจึงขาดความสนใจในเอกสารต่าง ๆ ประกอบกับพื้นที่โครงการอยู่ในเขตทุรกันดาร ห่างไกล จึงอาจเป็นสาเหตุให้การสื่อสารทางเอกสารหรือการแจกจ่ายเป็นไปได้น้อย ไม่ทั่วถึง

5.1.9 การรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินงานได้ต้องบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการฯ เท่านั้นคือ มีจำนวน 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.00 และที่ไม่ทราบมีจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปี

การรับรู้เกี่ยวกับ ความสำคัญของแผน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทราบ	136	85.00
ไม่ทราบ	24	15.00
รวม	160	100

จากตารางที่ 9 การรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (85.00%) ทราบถึงความสำคัญของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการประจำปีและเข้าใจว่าโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จะดำเนินงานได้หรือได้รับจัดสรรงบประมาณจากโครงการนั้นต้องได้รับการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีเสียก่อน และส่วนที่ไม่ทราบมีเพียง 15.00% ซึ่งจำนวนที่ไม่ทราบนี้พบว่าล้วนอยู่ในกลุ่มที่เป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือทั้งสิ้น

5.2 ทักษะคติของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

5.2.1 บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ประชากรตัวอย่างทั้งหมดคือ จำนวน 160 ราย ตอบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเคยสอบถามความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนที่จะเสนอต่อโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 10 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการดำเนินงานโครงการฯ

บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เคย	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 10 บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า ประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100%) ตอบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้เคยสอบถามความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อรวบรวมเสนอต่อเจ้าหน้าที่ของโครงการนำไปพิจารณา ซึ่งที่ปฏิบัติอยู่ก็โดยการแจ้งในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การกระจายข่าวทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เป็นต้น การดำเนินการในลักษณะนี้ได้อาศัยแนวทางการเสนอโครงการตามระบบแผนพัฒนาตำบลมาพิจารณาใช้นั่นเอง

5.2.2 การเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย ตอบว่าได้มีการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 11 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนของการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

การเสนอความต้องการ ต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มี	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 11 การเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100 %) ตอบว่าเคยมีการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในรูปแบบของการเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การเสนอเป็นรูปแบบโครงการ สำหรับประเด็นนี้ผู้ศึกษาวิจัยขอตั้งข้อสังเกตไว้ว่าเนื่องจากกลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งมีลักษณะผู้นำตามธรรมชาติอยู่แล้วจึงอาจมีผลต่อผลของข้อมูลที่ได้และไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นข้อมูลตัวแทนประชากรทั้งหมดได้ เพราะแท้ที่จริงแล้วประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่คงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

5.2.3 การเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ โดยตรง
ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของตนต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ โดยตรง คือมีจำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.00 และที่ไม่เคยเลย มีจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ

การเสนอความต้องการต่อเจ้าหน้าที่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เคย	104	65.00
ไม่เคย	56	35.00
รวม	160	100

จากตารางที่ 12 การเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (65.00 %) เคยเสนอข้อคิดเห็นหรือความต้องการต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ โดยตรง โดยใช้วิธีการเสนอเป็นโครงการในนามของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือจัดทำโครงการแล้วขอความเห็นชอบจากผู้นำหมู่บ้านก่อนเสนอไป เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ที่รับเรื่องก็ได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการนั่นเอง เช่น เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล พัฒนาการตำบล ปลัดอำเภอประจำตำบล ตลอดจนที่เสนอต่อนายอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอในโอกาสที่ทางราชการจัดโครงการหน่วยบริการอำเภอเคลื่อนที่ไปสู่ตำบล หมู่บ้านที่เป็นพื้นที่โครงการฯ และที่ตอบว่าไม่เคยเสนอเลย (35.00 %) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

5.2.4 บทบาทเจ้าหน้าที่ต่อการจัดหาข้อมูลประกอบการจัดทำแผน

ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย ตอบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ ไม่เคยสอบถามข้อมูลต่าง ๆ จากประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 13 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของบทบาทเจ้าหน้าที่ต่อการจัดหาข้อมูลประกอบการจัดทำแผนฯ

บทบาทเจ้าหน้าที่ในการ จัดหาข้อมูลทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เคย	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 13 บทบาทเจ้าหน้าที่การจัดหาข้อมูลประกอบการจัดทำแผนฯ พบว่า ประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100 %) ตอบว่าเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ไม่ว่าจากหน่วยงานใดก็ตามไม่เคยสอบถามข้อมูลต่าง ๆ จากประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เพื่อนำไปประกอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งในส่วนนี้ผู้ศึกษาวิจัยขอตั้งข้อสังเกตไว้ดังนี้ว่า อาจเนื่องมาจาก

- (1) ฝ่ายเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่าในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีต้องจัดทำตามกรอบนโยบายของโครงการฯ ที่มีอยู่แล้ว จึงขาดความสนใจที่จะสอบถามจากประชาชนในพื้นที่
- (2) เท่าที่เป็นแนวทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่มักให้ความสนใจต่อผู้นำท้องถิ่นเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงอาจเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่อาจสอบถามข้อมูลเฉพาะจากกำนันผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น โดยไม่ได้สอบถามจากประชาชนในพื้นที่ เพราะเป็นการประหยัดเวลา เนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเดินทางไปประชุมประจำเดือนที่อำเภอเป็นประจำอยู่แล้ว

- (3) แผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการฯ ต้องดำเนินวิธีการจัดทำตามระบบของ บพ.
จึงทำให้เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เข้าใจยากสำหรับประชาชน จึงลด
ขั้นตอนนี้ไป

5.2.5 การสนองตอบต่อความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชน

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าข้อคิดเห็นหรือความต้องการของคนที่เสนอผ่าน
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่เสนอต่อเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ โดยตรงนั้นไม่ได้รับการบรรจุในแผนฯ เลย
จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.50 และที่ตอบว่าได้รับการบรรจุเป็นบางกิจกรรมมีจำนวน
เพียง 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ราย ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของการสนองตอบต่อความคิดเห็น
หรือความต้องการของประชาชน

การสนองตอบความ ต้องการของประชาชน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้รับการบรรจุบางกิจกรรม	20	12.50
ไม่ได้รับการบรรจุเลย	140	87.50
รวม	160	100

จากตารางที่ 14 การสนองตอบต่อความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชน จาก
การศึกษาวิจัยพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (87.50 %) ตอบว่าความคิดเห็นหรือความ

ต้องการที่เสนอผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเสนอโดยตรงต่อเจ้าหน้าที่นั้นไม่ได้รับการบรรจุในแผนฯ เลย โดยเจ้าหน้าที่มักให้เหตุผลต่อประชาชนว่าไม่อยู่ในกรอบนโยบายของโครงการฯ หรือเกินกว่างบประมาณที่มีอยู่หรือไม่มีงบประมาณที่จะจัดสรรให้ ซึ่งจากการตรวจสอบส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำ เช่น ขุดสระ หนอง อ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝาย คสล. ซึ่งอยู่นอกเหนือจากกรอบนโยบายของโครงการฯ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าประชาชนไม่ทราบถึงกรอบนโยบายของโครงการฯ ว่าได้กำหนดกิจกรรมใดไว้บ้าง เนื่องจากไม่มีส่วนได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบนโยบายของโครงการอันสืบเนื่องมาจากแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชนสิ่งแวดล้อมและควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง ฉบับที่ 2 มาตั้งแต่เริ่มแรกโครงการนั่นเอง และมีเพียง 12.50% เท่านั้น ที่ตอบว่ากิจกรรมที่ตนเสนอไปได้รับการบรรจุในแผนฯ เป็นบางกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเภทที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบายของโครงการอยู่แล้ว ดังนั้น โครงการหรือกิจกรรมที่ถูกบรรจุในแผนฯ จึงถูกกำหนดขึ้นโดยการตัดสินใจของข้าราชการแทบทั้งสิ้น เพราะรู้ถึงกรอบนโยบายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นผลให้ประชาชนเข้าใจว่า กิจกรรมหรือโครงการนั้นไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชนโดยตรงจึงมีประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนน้อย

5.3 ทักษะคติของประชาชนต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

5.3.1 ทักษะคติต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย ตอบว่าการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการนั้นไม่ได้จัดทำตามความต้องการของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 15 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ทัศนคติต่อการจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้จัดทำตามความต้องการ	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 15 ทัศนคติต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100%) ตอบว่าในการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของโครงการนั้นไม่ได้จัดทำตามความต้องการของประชาชน ซึ่งอาจเห็นได้ว่าข้อมูลที่ได้จากตารางนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากตารางที่ 13 ที่พบว่าเจ้าหน้าที่ของโครงการไม่เคยจัดหาข้อมูลจากประชาชนเพื่อประกอบการจัดทำแผนประจำปีเลย และจากตารางที่ 14 ก็พบว่าการสนองตอบความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนที่เสนอต่อทางโครงการฯ นั้น มักไม่ได้รับการสนองตอบเท่าที่ควร จึงน่าจะเป็นเหตุให้ประชากรเกิดทัศนคติในเชิงลบต่อขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีได้

5.3.2 วิธีการตอบสนองต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของประชาชน

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่คือ จำนวน 142 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.75 เห็นว่าหากไม่ได้รับการสนองตอบในการจัดทำแผนฯ ก็ให้เสนอโครงการหรือกิจกรรมเดิมไปใหม่และที่เห็นว่าเลย ๆ มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของวิธีการตอบสนองต่อการจัดทำแผนฯ ของประชาชน

วิธีการตอบสนองต่อการจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เสนอโครงการหรือกิจกรรมไปใหม่	142	88.75
เฉย ๆ	18	11.25
รวม	160	100

จากตารางที่ 16 วิธีการตอบสนองต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของประชาชน พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (88.75%) เห็นด้วยที่จะให้เสนอโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปีนั้นหรือยังไม่ได้รับการบรรจุลงในแผนฯ ต่อทางโครงการฯ ใหม่ แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าเนื่องจากกิจกรรมหรือโครงการที่ประชาชนเสนอต่อทางโครงการฯ มักอยู่นอกกรอบนโยบายของโครงการฯ ดังนั้น ถึงแม้เสนอโครงการไปใหม่ก็ยังไม่ได้รับการพิจารณาอยู่ดี จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการที่จะต้องชี้แจงให้ประชาชนทราบหลังจากที่การจัดทำแผนฯ เสร็จสิ้นว่าโครงการที่เสนอไปไม่ได้รับการสนับสนุนเพราะเหตุใด หรือหากเป็นเรื่องที่เกิดจากข้อจำกัดด้วยงบประมาณก็ควรชี้แจงให้ประชาชนทราบว่าโครงการฯ จะรับไว้พิจารณาในปีต่อไป ดังนั้นเป็นต้น และส่วนที่ตอบว่า เฉย ๆ (11.25 %) นั้น น่าจะมาจากการขาดการเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องในการเสนอโครงการและไม่คาดหวังว่าจะได้รับการสนับสนุนแต่อย่างใดมากกว่า

5.3.3 ความเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 149 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.12 เห็นว่าโครงการหรือกิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนฯ มีประโยชน์แก่ท้องถิ่นน้อย และที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อท้องถิ่นมาก มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนของความเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมในแผนฯ ประจำปี

ความเห็นต่อกิจกรรม ในแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีมาก	11	6.88
มีน้อย	149	93.12
รวม	160	100

จากตารางที่ 17 ความเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (93.12 %) มีความเห็นว่าโครงการหรือกิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีมีประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนน้อย อันเนื่องมาจากการที่แผนประจำปีถูกจัดทำขึ้นโดยเจ้าหน้าที่โครงการแทบทั้งสิ้น ซึ่งมีบางโครงการหรือบางกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดยไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ซึ่งในบางพื้นที่ไม่มีทุ่งหญ้าที่จะใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ได้ ทำให้เป็นการระแกว่าประชาชนเพิ่มขึ้น อีกตัวอย่างก็คือ การส่งเสริมการปลูกกาแฟ ซึ่งเป็นพืชที่ราคาผลผลิตไม่แน่นอนและหาตลาดรับซื้อยากจึงกลับเป็นปัญหาแก่ประชาชนยิ่งขึ้น ประกอบกับการที่โครงการฯ มุ่งเน้นหนักไปสู่ระบบการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเน้นเป้าหมาย

ให้ประชาชนได้รู้หนังสือทุกคนนั้น ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่เกิดประโยชน์สำหรับเขา ดังนั้น เป็นต้น และในอีกส่วนหนึ่งที่ตอบว่าโครงการหรือกิจกรรมในแผนฯ มีประโยชน์แก่ท้องถิ่นมาก มีเพียง 6.88% ซึ่งจากการศึกษาเชิงลึก พบว่าจำนวนประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์อย่างมากจากโครงการ เช่น เป็นผู้มีอาชีพค้าขายผลผลิตการเกษตร หรือในปีที่ผ่านมาสามารถขายผลผลิตการเกษตรของตนได้มาก เป็นต้น

5.3.4 ความเห็นต่อปัจจัยแทรกที่มีอิทธิพลในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 เห็นว่าในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการฯ มีอิทธิพลและปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ตารางที่ 18 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของความเห็นต่อปัจจัยแทรกที่มีอิทธิพลในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ความเห็นต่ออิทธิพล ในการจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มี	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 18 ความเห็นต่อปัจจัยแทรกที่มีอิทธิพลในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าประชากรตัวอย่างทั้งหมด (100 %) ล้วนตอบว่ามีอิทธิพลหรือปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาแทรกแซงในการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมตามแผนฯ เนื่องจากเห็นว่าในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 - พ.ศ.2536 (ฉบับปัจจุบัน) และ ฉบับ พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นฉบับที่อยู่ในช่วงระยะเวลาขยายโครงการนั้นล้วนมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องจนทำให้แผนฯ ดังกล่าวทุกฉบับมีลักษณะเป็นไปในแนวเดียวกันทั้งสิ้น

5.3.5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ คือจำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.87 ตอบว่าข้าราชการเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ และอีกจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.13 ตอบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ

ตารางที่ 19 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ข้าราชการ	147	91.87
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	13	8.13
รวม	160	100

จากตารางที่ 19 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (91.87%) ที่เห็นว่าข้าราชการเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ เพราะเนื่องจากมาจากโครงการฯ อาศัยข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติงานมากกว่าประชาชนผู้ที่เปรียบเสมือนเป้าหมายแห่งผลสำเร็จของโครงการฯ การจัดทำแผนฯ ทุกฉบับอยู่ภายใต้การกำหนดกฎเกณฑ์ของข้าราชการทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมี

โครงการหรือกิจกรรมจำนวนมากที่ข้าราชการจัดทำขึ้นมาเพื่อตนเอง โดยจะเห็นได้จากการกำหนดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าวัสดุอุปกรณ์สำนักงานและอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้มีผลกระทบต่องบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาต้องลดน้อยลงไปด้วย และในส่วนที่เห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ (8.13%) นั้นก็เนื่องจากเห็นว่า การัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งมีความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ มากกว่าประชาชนในพื้นที่ จึงสามารถที่จะเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่ตนจะได้รับประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ได้โดยตรง

5.3.6 ทักษะคิดต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ คือจำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.37 เห็นว่าโครงการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีน้อยและจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.63 เห็นว่าโครงการฯ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ เลย

ตารางที่ 20 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของทักษะคิดต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ทักษะคิดต่อการให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อย	151	94.37
ไม่มีเลย	9	5.63
รวม	160	100

จากตารางที่ 20 ทักษะคิดต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ (94.37%) เห็นว่าโครงการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ น้อย อันสืบเนื่องมาจากความคิดเห็นต่อตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนฯ (ตารางที่ 19) ที่เห็นว่าข้าราชการและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนฯ มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่เป็นไปตามที่ประชาชนเสนอไป และอีกส่วนหนึ่ง (5.63%) เห็นว่าโครงการฯ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ เลยโดยเห็นว่าเป็นเรื่องของทางราชการที่กำหนดขึ้นทั้งหมด ประชาชนอยู่ในฐานะผู้รับปฏิบัติเท่านั้น

5.3.7 ความเห็นต่อขั้นตอนหรือวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ไม่เห็นด้วยกับขั้นตอนหรือวิธีการจัดทำแผนฯ ที่ดำเนินงานอยู่

ตารางที่ 21 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของความเห็นต่อขั้นตอนหรือวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ความเห็นต่อวิธีการจัดทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย	160	100
รวม	160	100

จากตารางที่ 21 ความเห็นต่อขั้นตอนหรือวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ประชากรทั้งหมด (100 %) ไม่เห็นด้วยกับขั้นตอนหรือวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี อันสืบเนื่องมาจากทัศนคติที่เห็นว่าโครงการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ น้อย หรือไม่มีเลย (ตามตารางที่ 20)

5.3.8 ความเห็นต่อวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ คือจำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.37 เห็นว่าในวิธีการจัดทำแผนควรให้ประชาชนจัดทำโครงการเสนอผ่านสภาตำบล รองลงมาจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.5 เห็นว่าควรให้เจ้าหน้าที่จัดทำโครงการแล้วขอความเห็นชอบจากประชาชนก่อน และอีกจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.63 เห็นว่าควรให้เจ้าหน้าที่จัดทำได้เอง

ตารางที่ 22 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของความเห็นต่อวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ความเห็นต่อวิธีการ ปรับปรุงวิธีการทำแผนฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ให้ประชาชนเสนอโครงการผ่าน สภาตำบล	131	81.37
ให้เจ้าหน้าที่จัดทำโครงการขอความ เห็นชอบจากประชาชนก่อน	28	17.5
ให้เจ้าหน้าที่จัดทำได้เอง	1	0.63
รวม	160	100

จากตารางที่ 22 ความเห็นต่อวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ (81.87%) เห็นด้วยที่จะให้ประชาชนเป็นผู้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมด้วยตนเองแล้วเสนอผ่านการพิจารณาของสภาตำบล เพื่อนำเสนอให้โครงการฯ นำไปพิจารณาอันเป็นไปตามวิธีการจัดทำแผนของระบบราชการปกติที่ประชาชนคุ้นเคยในการปฏิบัติอยู่แล้ว ในส่วนที่เห็นว่า ควรให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดทำโครงการแล้วให้ขอความเห็นชอบจากประชาชนก่อน (17.5%) ก็เนื่องจากเห็นว่าในการจัดทำแผนฯ เป็นเรื่องยุ่งยากเกินกว่าความสามารถของประชาชนที่จะเข้าใจได้จึงควรให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ ความชำนาญเป็นผู้จัดทำแล้วนำมาขอความเห็นชอบจากประชาชนก่อน เพราะทุกโครงการหรือทุกกิจกรรมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ส่วนอีก 0.63 % ที่เห็นว่าควรให้เจ้าหน้าที่จัดทำได้เองก็เพราะเห็นว่าที่เป็นอยู่ก็ดีอยู่แล้ว ประชาชนคงไม่มีความสามารถจัดทำแผนฯ เองได้ ควรเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่หรือทางราชการดำเนินการเอง เพราะถึงอย่างไรประชาชนก็อยู่ในฐานะผู้รับประโยชน์อยู่แล้ว

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาวิจัยเห็นด้วยกับวิธีการแรก เพราะจะเป็นการให้ความสำคัญกับองค์กรประชาชนที่มีอยู่แล้วคือ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) คณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) และยังจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนได้ฝึกหัดช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้น โดยให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา อันจะเป็นการวางรากฐานการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนด้วยตัวของเขาเองในระดับหนึ่ง และยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนกระตือรือร้นที่จะเข้าไปให้ความร่วมมือกับโครงการฯ อีกด้วย

5.3.9 ความเห็นต่อประโยชน์ของโครงการฯ

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ คือจำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.87 ตอบว่า โครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่มีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่จากเดิมดีขึ้นบ้าง และอีกจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.13 ตอบว่าทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นมาก

ตารางที่ 23 ตารางแสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของความเห็นต่อประโยชน์ของโครงการฯ

ความเห็นต่อประโยชน์ ของโครงการฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ดีขึ้นมาก	13	8.13
ดีขึ้นบ้าง	147	91.87
รวม	160	100

จากตารางที่ 23 ความเห็นต่อประโยชน์ของโครงการฯ พบว่าประชากรส่วนใหญ่ (91.87%) ที่เห็นว่าการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่มีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่จากเดิมดีขึ้นบ้าง เพราะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมจากการขายผลผลิตการเกษตรที่โครงการฯ ส่งเสริม ปริมาณการผลิตข้าวเพื่อการบริโภคในครัวเรือนสูงขึ้น ถึงแม้ว่าไม่เหลือจำหน่ายก็ตาม ซึ่งถึงแม้รายได้เหล่านี้เมื่อเทียบกับรายได้ที่ได้จากการปลูกฝิ่นแล้วจะต่ำมากก็ตาม ประชาชนก็พอใจในระดับหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่ง (8.13%) ที่เห็นว่าโครงการฯ มีส่วนส่งเสริมให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิมมากนั้น ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและมีฐานะค่อนข้างดีอยู่แล้ว ซึ่งกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการซื้อขายผลผลิตการเกษตรและสินค้าจากประชาชนในพื้นที่แล้วนำไปขายในตัวอำเภออีกทอดหนึ่ง

5.4 การทดสอบสมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ คือ

"การไม่ประสบความสำเร็จในโครงการฯ เท่าที่ควรนั้น สืบเนื่องมาจากประชาชนในเขตโครงการฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการย่อยที่บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีน้อย"

ในการทดสอบสมมุติฐานข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากสถิติร้อยละที่ได้มาอธิบายตามลำดับ
ดังนี้

5.4.1 ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ ที่เป็น
ข้าราชการในระดับอำเภอและระดับตำบล ไม่เคยสอบถามข้อมูล ความคิดเห็นหรือความต้องการ
ใด ๆ จากประชาชนเพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนฯ เลย โดยจากตารางที่ 13 ที่พบว่า
ประชากรตัวอย่างทั้งหมด คือจำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ให้ความเห็นในลักษณะดังกล่าว
ข้างต้น

5.4.2 ในการจัดทำโครงการย่อยหรือกิจกรรมที่จะนำไปบรรจุลงในแผนปฏิบัติการ
ประจำปีในส่วนที่เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอโดยประชาชนแต่ไม่ได้รับการสนองตอบจาก
ทางโครงการฯ เลย โดยจากตารางที่ 14 ที่พบว่าประชากรตัวอย่าง จำนวน 140 ราย
คิดเป็นร้อยละ 87.50 ตอบว่าโครงการหรือกิจกรรมของตนที่เสนอต่อโครงการไม่ได้รับการบรรจุ
ในแผนเลย และจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตอบว่าโครงการ หรือกิจกรรมที่ตน
เสนอไปได้รับการบรรจุเป็นบางกิจกรรมเท่านั้น ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำมาก

5.4.3 ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีนั้น ตัวแปรสำคัญในการดำเนินการคือ
ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ โดยจากตารางที่ 19 พบว่าประชากรตัวอย่างเห็นว่าข้าราชการ
มีอิทธิพลในการจัดทำแผนฯ ถึง 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.87 และยังคงตั้งเป็นข้อสังเกตว่าบาง
โครงการหรือบางกิจกรรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้ยังจัดทำโครงการเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์
โดยตรงอีกด้วย ที่เหลือเพียง 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.13 เท่านั้นที่ตอบว่ากำหนด ผู้ใหญ่บ้าน
เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจัดทำแผนฯ

5.4.4 ประชากรตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ล้วนไม่เห็น
ด้วยกับขั้นตอนและวิธีการในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโครงการฯ (จากตารางที่ 21)
เพราะเห็นว่าโครงการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ น้อย (จาก
ตารางที่ 20)

5.4.5 ประชากรตัวอย่างจำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.87 เห็นว่าควรปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนฯ ของโครงการฯ โดยให้ประชาชนเป็นผู้จัดทำโครงการเองแล้วเสนอผ่านสภาตำบลตามรูปแบบระบบการทำแผนของระบบราชการปกติ และจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.5 เห็นว่าควรให้เจ้าหน้าที่จัดทำแล้วนำมาขอความเห็นชอบจากประชาชนเสียก่อน ซึ่งจะเห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มนี้ล้วนมุ่งให้เห็นความสำคัญของประชาชนในฐานะผู้ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินงานของโครงการฯ โดยตรงและทำให้ได้โครงการที่ตรงกับความต้องการและสนองตอบประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ไม่ใช่เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์มาจากข้าราชการแต่ฝ่ายเดียวอย่างที่เป็นอยู่เท่านั้น มีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.63 เท่านั้นที่มีความเห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่จัดทำเองได้ (จากตารางที่ 22)

จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตพื้นที่โครงการฯ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรก เป็นกลุ่มพวกที่สนใจที่จะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม (Participant Culture) และอีกประเภทหนึ่งเป็นกลุ่มที่รู้สึกเฉย ๆ และมีความเห็นว่าการดำเนินงานโครงการฯ ควรเป็นเรื่องของทางราชการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า (Subject Culture) และเนื่องจากการดำเนินงานโครงการฯ ในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของข้าราชการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมากกว่าบทบาทของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินงานโดยตรง และยังเป็นเป้าหมายแห่งผลสำเร็จของโครงการฯ อีกทั้งยังไม่มีกิจกรรมใดที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในวิธีการต่างๆ ในการดำเนินงานโครงการฯ แต่อย่างใด ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานของโครงการฯ จึงมองประชาชนในฐานะเป็นผู้รับปฏิบัติแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนดังเช่นการดำเนินงานของระบบราชการปกติทั่ว ๆ ไป สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเหตุให้ประชาชนมีทัศนคติต่อโครงการฯ ค่อนข้างไปทางเชิงลบ อันมีผลต่อการให้ความร่วมมือน้อยลงและขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ จึงทำให้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่มไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร อันเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้